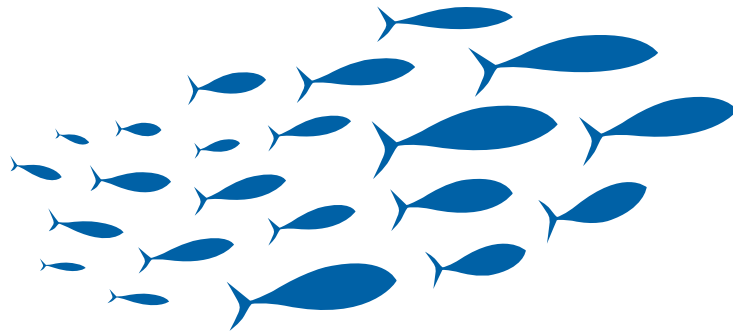

Kalastusmatkailun kehittämishjelma

2024–2034

Maa- ja metsätalousministeriö

KALASTUSMATKAILUN
KEHITTÄMISOHJELMA 2024–2034

Julkaisija

Maa- ja metsätalousministeriö
2024

mmm.fi

Saatesanat

Kalastusmatkailussa on suurta potentiaalia, jota ei ole vielä täysin saavutettu. Suomessa on mahdollisuudet vastuullisten kalastusmahdollisuuksien tarjoamiseen niin kotimaisille kuin kansainvälisille matkailijoille. Valtakunnallisella ja hallinnon-alat ylittävällä kehittämisellä saamme luotua Euroopan laadukkaimmat kalastuspalvelut.

Kalastusmatkailun kehittämisohjelma on laadittu monipuolisella kalatalous- ja matkailualan yhteistyöllä ja sen sisällöt ovat saaneet lausuntokierroksella paljon kiitosta. Kehittämisohjelmassa on esitetty kolmeksi teemaksi ryhmiteltyinä yhteensä 21 konkreettista toimenpidettä. Tuloksellisuuden ja jatkuvuuden varmistamiseksi on erityistä huomiota kiinnitetty toimeenpanon ja vaikuttavuuden seurantaan.

Tämä julkaisu on tarkoitettu käytössä kulutettavaksi, suunta-viivoiksi kaikille kalastusmatkailun kanssa tekemisissä oleville. Maa- ja metsätalousministeriö kiittää kaikkia kalastusmatkailun kehittämisohjelman laatimiseen ja lausumiseen osallistuneita. Samalla haluamme kannustaa laajapohjaiseen ja määrätietoiseen yhteistyöhön ohjelman toteuttamisessa.

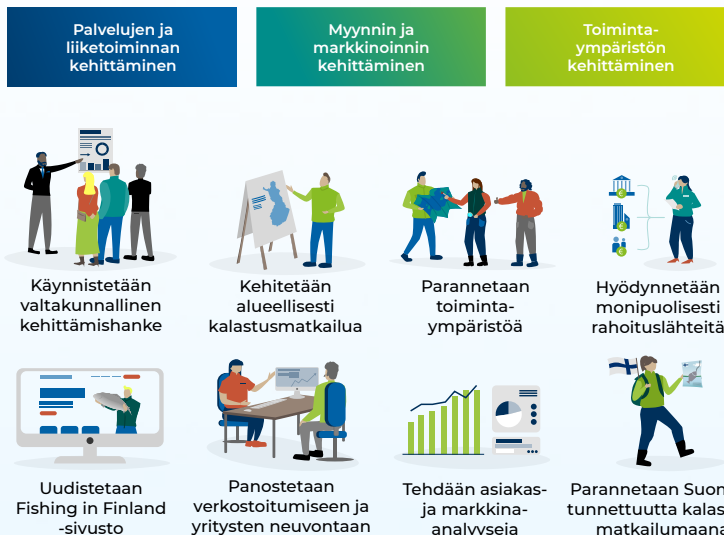
Maa- ja metsätalousministeri **Sari Essayah**

VISIO
Suomessa on monipuoliset,
vastuulliset ja Euroopan
laadukkaimmat kalastuspalvelut.

Mistä lähdetään 2024

- Kalataloudellista potentiaalia hyödyntämättä
- Kehittäminen ja markkinointi vähäistä ja hajallaan
- Kansainvälinen imago olematon
- Palvelutarjonta ei osin vastaa kysyntää
- Yritysten liikevaihto pientä
- Yrittäjien neuvonta puutteellista

Mitä tehdään

Missä ollaan 2034

- Yritysten määrä ja liikevaihto kasvanut
- Markkinointi ja kehittäminen asiakaslähtöistä ja jatkuvaa
- Laadukkaat tuotteet eri kalastajaryhmille
- Kansainvälinen imago hyvä ja tunnettu
- Monipuoliset palvelut helposti sähköisesti ostettavissa
- Tuotteita myynnissä kansainvälisissä jakelukanavissa

A photograph of a man and a child on a boat. The man, on the left, has a beard and is wearing a green jacket and a cap. The child, on the right, is wearing an orange and green life jacket and goggles. They are both smiling and holding a large, dark fish. The background shows a body of water and a cloudy sky.

Palvelujen ja liiketoiminnan kehittäminen

TAVOITE

Kalastusmahdollisuudet on tuotteistettu laadukkaiksi, helposti ostettaviksi, eri asiakasryhmiä kiinnostaviksi palveluiksi. Yritystoiminta on osaavaa, verkostoitunutta ja kannattavaa. Kalastusmatkailu on kestävä.

TOIMENPIDE

VASTUUTAHOT JA TOIMIJAT

1. Käynnistetään valtakunnallinen kehittämishanke edistämään asiakaslähtöisten ja vastuullisesti tuotettujen kalastuspalvelujen kehittämistä. Valtakunnallinen hanke toimii yhteistyössä alueellisten hankkeiden kanssa sekä yhteistyökumppanina kalatalous- ja matkailusektorien välillä ja edistää verkostoitumista. Hankkeen kesto aika on 5+5 vuotta.

Maa- ja metsätalousministeriö,
ELY-keskukset, maakuntaliitot ja muut
alueelliset rahoittavat viranomaiset

2. Toimeenpannaan kalastusmatkailun kehittämisohjelmaa alueellisilla hankkeilla monipuolisesti eri rahoituslähteitä sekä aikaisempien hankkeiden hyviä käytäntöjä hyödyntäen.

Alueelliset rahoittavat viranomaiset, matkailun
alueorganisaatiot, kalatalouden alueelliset
organisaatiot, tutkimus- ja kehittämisorganisaatiot

3. Lisätään kalastusmatkailupalveluita tuottavien yritysten osaamista yrittäjyydessä, tuotekehityksessä ja markkinoinnissa koulutuksilla ja neuvonnalla.

Valtakunnallinen hanke, alueelliset hankkeet
Business Finland / Visit Finland,
matkailun alueorganisaatiot
Kalastusopaskoulutusta tarjoavat tahot

4. Tehdään asiakastutkimus markkinatuntemuksen parantamiseksi sekä potentiaalisten uusien asiakkaiden ja asiakasryhmien tarpeiden selvittämiseksi. Selvityksessä otetaan huomioon myös omatoimisesti matkailevat vapaa-ajankalastajat.

Tutkimusorganisaatio

5. Investoidaan alueisiin ja vesistökohteisiin, joissa kalasto ja luontoympäristö tarjoavat erityisen hyvät mahdollisuudet kotimaisesti ja kansainvälisesti kiinnostavien kalastuspalvelujen kehittämiseen. Kalastuspalvelut tuotetaan kalakantoja kestävästi hyödyntäen.

Yrittäjät, Metsähallitus,
alueelliset rahoittavat viranomaiset

Myynnin ja markkinoinnin kehittäminen

TAVOITE

Suomella on houkutteleva kalastusmatkailun imago. Asiakslähtöisiä kalastusmatkailutuotteita on digitaalisesti helposti ostettavissa. Markkinointiin investoidaan ja sitä tehdään pitkäjänteisesti. Keskeiset asiakasryhmät ja kansainväliset markkinat tunnetaan ja tuotteet palvelevat kysyntää.

TOIMENPIDE

VASTUUTAHOT JA TOIMIJAT

1. Uudistetaan Fishing in Finland -sivusto ja järjestetään sen jatkuva ylläpito. Sivuston uudistamisessa otetaan huomioon eri asiakasryhmät ja Suomessa omatoimisesti kalastavat sekä vastuullisuusnäkökulma. Sivuston uudistamisessa otetaan huomioon yhteistoimintatarpeet matkailusivustojen kanssa. Sivusto rakennetaan Suomen kalastusmatkailuimagoa vahvistuen. Kalastusmatkailupalvelujen löydettävyyttä muilla matkailusivustoilla parannetaan.

Maa- ja metsätalousministeriö
ja muut rahoittajaviranomaiset,
yritykset, kalatalouden järjestöt

2. Käynnistetään markkinointitoimenpiteet valtakunnallisesti ja Business Finlandin / Visit Finlandin suuraluekohtaisesti sekä yhteismarkkinointia hyödyntäen. Markkinoidaan laajasti monikanavaisesti ja markkina-analyyysien perusteella asiakasryhmittäin kohdentaen.

Yritykset, matkailun alueorganisaatiot,
alueelliset kalastusmatkailuhankkeet

3. Helpotetaan kalastusmatkailupalvelujen ostamista laajentamalla sähköistä myyntiä. Tuetaan yrittäjiä sähköisten myynti- ja varausjärjestelmien käyttöönotossa.

Yritykset,
matkailun alueorganisaatiot

4. Luodaan kalataloudellisista sekä luonto- ja kulttuuriympäristön vahvuuksista Suomelle kalastusmatkailun imago. Edistetään Suomeen suuntautuvaa ja suomalaisten kotimaassaan harjoittamaa kalastusmatkailua ja kalastuspalveluita Suomessa tuottavien yritysten toimintaedellytysten parantamista sekä kilpailukyyn ja liikevaihdon kasvattamista.

Valtakunnallinen hanke ja alueelliset
kehittämishankkeet

5. Edistetään Suomen kalastusmatkailun tarjontaa kansainvälisten kalastuspalveluja myyvien matkanjärjestäjien valikoimissa.

Valtakunnallinen hanke, alueelliset
kalastusmatkailuhankkeet ja yritykset

Toimintaympäristön kehittäminen

TAVOITE

Kalastusmatkailu on hyvinvointia ja työtä luova elinkeino, jolla on merkittävät aluetaloudelliset vaikutukset. Kalastusmatkailun yritystoiminnalla on hyvät edellytykset kehittyä ja menestyä. Kalakantojen hoito, kalavesien hallinnointi ja kalastuslupien kehittäminen palvelevat kalastusmatkailun toimintaedellytyksiä.

TOIMENPIDE

VASTUUTAHOT JA TOIMIJAT

1. Parannetaan kalastusmatkailun toimintaedellytyksiä ja edistetään vastuullista kalastuskulttuuria kalastuksen sääntelyllä, kalakantojen hoidolla, kalastusmahdollisuuksia kehittämällä ja kalojen elinympäristöjen hoidolla.

Vesialueiden omistajat, Metsähallitus, ELY-keskukset, kalatalousalueet, maa- ja metsätalousministeriö

2. Perustetaan tarkoituksenmukaisia erityiskohteita, joissa kalastus järjestetään kalastusmatkailun ehdoilla. Selvitetään kalastuslain muuttamista kalastusmatkailun erityiskohteiden yleiskalastusoikeuksien rajoittamisen edellytysten osalta.

Metsähallitus, kalatalousalueet, vesialueiden omistajat, yritykset, maa- ja metsätalousministeriö (selvitys)

3. Kannustetaan kalatalousalueita yhteistyössä vesialueen omistajien kanssa kehittämään ja tarjoamaan lupia kalastusmatkailuyrittäjille. Helpotetaan omatoimisten kalastusmatkailijoiden kalastuslupien ostokanavien löytämistä sekä tiedon saamista kalastussäännöksistä. Kerätään tieto kalatalousalueiden yhtenäislupa-alueista yhteen paikkaan.

Kalatalouden neuvontajärjestöt

4. Luodaan valtion vesialueille puitteet kalastusmatkailuyrittäjille palveluiden tuottamiseen. Kehitetään uusia lupatuotteita kalastusmatkailuyrittäjille valtion vesialueilla. Tehdään kalastonhoitomaksun hankkiminen mahdollisimman helpoksi kalastusmatkailijoille. Mahdollistetaan kansallispuistojen ja suojelualueiden käyttö kalastuspalveluiden tuottamiseen ja luodaan toimintamallit näille alueille.

Metsähallitus

5. Selvitetään kalastuslain muuttamista kalastusmatkojen ryhmäkoon osalta kalastusmatkailua ja yritysten kasvua tukevaksi. Pyritään järjestämään kalastonhoitomaksun maksamismahdollisuus kalastusmatkailuyritysten asiakkaille yhdellä maksulla.

Maa- ja metsätalousministeriö

TOIMENPIDE

VASTUUTAHOT JA TOIMIJAT

6. Kannustetaan kuntia, valtiota ja virkistysalueyhdistyksiä ottamaan infrastruktuurin kehittämisessä huomioon kalastuspalvelujen tuottaminen.

Valtakunnallinen hanke ja alueelliset hankkeet

7. Pyritään mahdollistamaan kalastuspalvelujen ostaminen liikunta- ja kulttuuriseteleillä.

Verohallinto

8. Kartoitetaan erilaiset rahoituslähteet ja hyödynnetään niitä kalastusmatkailun kehittämisessä. Pyritään houkuttelemaan pääomasijoittajia mukaan kalastusmatkailupalvelujen kehittämiseen.

Valtakunnallinen hanke ja alueelliset hankkeet

9. Tutkitaan kalastusmatkailun arvoketjut, aluetaloudelliset vaikutukset ja yritystoiminnan kehittyminen ja varmistetaan riittävä rahoitus tutkimukselle. Luodaan pohjoismaisia ja eurooppalaisia kumppanuuksia tutkimusrahoituksen hakuun ja tutkimuksen toteuttamiseen.

Luonnonvarakeskus, yliopistot ja muut tutkimuslaitokset

10. Tehdään englanninkielinen versio Kalastusrajoitus.fi-palvelusta.

Maa- ja metsätalousministeriö ja ELY-keskukset

11. Lisätään kalastusmatkailunäkökulman huomioonottamista alueellisessa kalastuksen järjestämisessä ja hallinnoinnissa. Selvitetään kalastuslain muuttamista yhteistoiminnan lisäämiseksi kalatalousalueissa.

Maa- ja metsätalousministeriö, kalatalousjärjestöt, ELY-keskukset, kalatalousalueet

Aikataulu

Kalastusmatkailun kehittämisohjelman toimeenpano alkaa heti ohjelman hyväksymisen jälkeen vuoden 2024 aikana. Ohjelma on voimassa vuoden 2034 loppuun saakka.

Vastuutahot

Kehittämisohjelman toimenpiteissä mainitut vastuutahot ovat keskeisiksi tunnistettuja toimijoita. Maininnat eivät sido näitä toimijoita eivätkä poissulje muita toimijoita.

Rahoitus

Ohjelma toteutetaan julkisen talouden suunnitelmien ja valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen puitteissa. Hankkeiden kustannukset katetaan erikseen myönnettävillä hankevaroilla. Rahoitusta voidaan hakea esimerkiksi seuraavista lähteistä: Euroopan unionin maaseutu- ja

maatalousrahastot (CAP), Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR), Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF), Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahasto (EMKVR) ja Euroopan sosiaali-rahasto (ESR). Tutkimus- ja muihin hankkeisiin haetaan myös kansainvälistä rahoitusta.

Seuranta

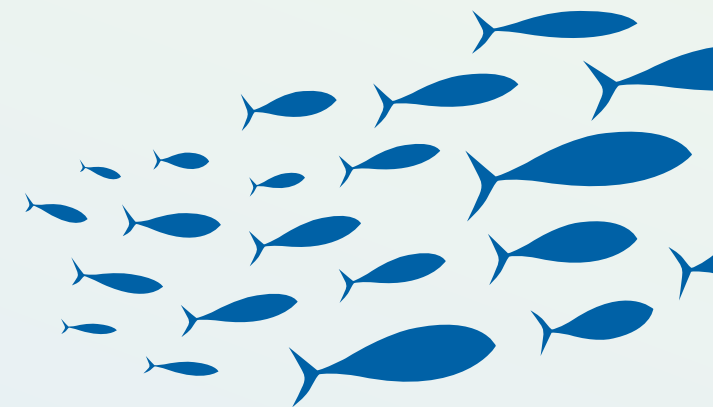
Kalastusmatkailun kehittämisohjelman toteutumiseksi perustetaan **seurantaryhmä**, jonka puheenjohtajana ja sihteeristönä toimii maa- ja metsätalousministeriö. Ryhmän tehtävänä on seurata, miten toimenpiteet ovat edenneet, sekä tarvittaessa tarkentaa niitä.

Kehittämisohjelmalle tehdään **säännöllistä väliarviointia**. Vuosittain seurataan seuraavia mittareita, joista on automaattisesti tai vähällä vaivalla saatavissa vertailulukuja:

- Kalastusmatkailuyrittäjien määrä valtion vesillä
- Fishing in Finland -sivuston kävijämäärät
- Sähköisesti tuotteitaan myyvien yritysten määrä
- Asiakastyytyväisyyden taso kyselyissä
- Edistettyjen toimenpiteiden määrä

Lisäksi tehdään **seurantatutkimus** kehittämisohjelmakauden alussa (2024), puolivälissä (5 vuoden jälkeen) ja lopussa (10 vuoden jälkeen). Näissä tutkimuksissa arvioidaan seuraavia mittareita, joita varten tarvittaessa luodaan uusi, vertailukelpoinen ja kattava tutkimusaineiston kehikko sekä kalastusmatkailuyrittämisen määritelmä:

- Kotimaisten ja ulkomaalaisten asiakkaiden määrän selvittäminen ja kalastusmatkailun arvon sekä vientitulojen määrittäminen
- Kalastusoppaiden ja muiden kalastusmatkailun yrittäjien ja työntekijöiden määrän kasvu
- Ulkomaalaisten asiakkaiden ja vientitulojen määrän kasvu

Kalastusmatkailun kehittäminen

Edellinen kalastusmatkailun kehittämisen valtakunnallinen toimenpideohjelma oli voimassa vuosina 2008–2013, jonka jälkeen on toimintaympäristössä tapahtunut paljon muutoksia. Esimerkiksi kalastuslaki sekä Tornionjoen ja Tenon rajajokisopimukset on uudistettu ja on laadittu uusi vapaa-ajan kalatalouden kehittämisstrategia sekä Suomen matkailustrategia 2022–2028.

Kalastusmatkailun kehittämisohjelman tavoitteena on Suomeen suuntautuvan ja suomalaisten kotimaassaan harjoittaman kalastusmatkailun edistäminen ja kalastuspalveluita Suomessa tuottavien yritysten toimintaedellytysten parantaminen sekä kilpailukyvyyn ja liikevaihdon kasvattaminen. Tavoitteena on myös Suomen kalastusmatkailupalveluiden tunnettuuden ja kalastusmatkailijoiden määrän lisääminen sekä kalakantojen ja kalastusmahdollisuuksien hyödyntäminen matkailussa aikaisempaa enemmän.

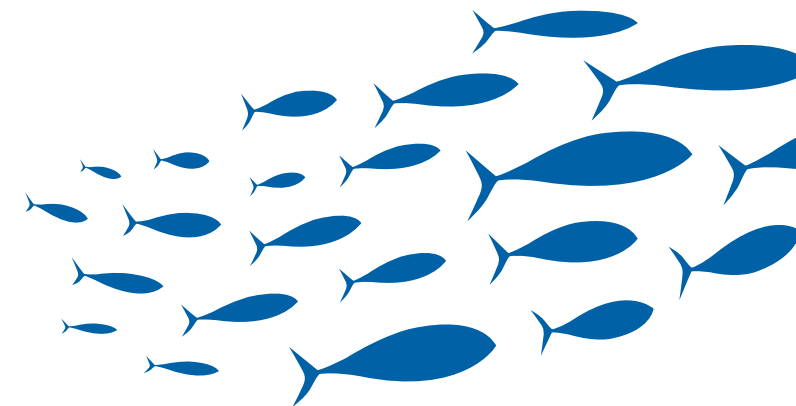
Kalastusmatkailun nykytilanne

Suomi tarjoaa kalastusmatkailulle hyvät puitteet lukuisine ja monipuolisine vesistöineen sekä kalalajeineen. Luonnonrauha ja rakennettu infrastruktuuri tukevat osaltaan mahdollisuuksia kalastusmatkailun järjestämiselle. Suomen kanssa asiakkaista kilpailevat useat maat, joissa on hyvä saalisvarmuus kalastusmatkailijoiden arvostamista suurista kaloista. Ulkomaiset asiakkaat tuovat maahan matkailutuloa, etenkin kun he käyttävät kotimaisia useammin muun muassa kalastusopaspalveluja. Kiinnostus luontomatkailua kohtaan ja toisaalta luonnosta vieraantuminen kaupungistumisen myötä voivat lisätä myös kotimaisten asiakkaiden määrää ja opaspalvelujen käyttöä. Yli puolet alan ydinyritysten (muun muassa opaspalvelua tarjoavien yritysten) asiakkaista on yritysasiakkaita. Näiden yritysten asiakkaista huomattava osa on päiväkävijöitä, kuten yritysten henkilökuntaa, joille kalastusta tarjotaan kokouksen oheisohjelmaksi. Ulkomaisten asiakkaiden osuus on kasvanut vähitellen 2000-luvulla ollen lähes kolmannes ennen koronapandemian alkua vuonna 2020. Kotimaisten asiakkaiden mer-

kitys on tosin noussut koronapandemian aikana. Suomessa kalastusmatkailu on erämatkailun sektoreista toiminnaltaan mittaavinta ja toiminnan kasvattamispotentiaali on todella suuri (Pohja-Mykrä ym. 2018).

Kalastusmatkailun kasvua haittaa ensisijaisesti toimivien palvelujen puute monien hyvien kalavesien äärellä, vahva sesonkiluonteisuus ja sen aiheuttamat rajoitteet toiminnan kehittämiseksi sekä se, että Suomea ei tunneta kalastusmatkailumaana kuin lähinnä Venäjällä, Baltian maissa ja Puolassa. Matkailun avautumiselle Venäjältä ei ole toistaiseksi näkymää. Suomen luonto ja vesistöt luovat vetovoimaa, kuten myös kalasto tietyin varauksin. Suomen asemaa kalastusmatkailukohteena todennäköisesti parantaisi paitsi saalisvarmuuden vaaliminen myös erilaisten oheispalvelujen tarjoaminen kalastusmatkailijoille. Tällöin kohderyhmä laajentuisi jossakin määrin innokkaimpien saaliskeskeisten harrastajien ulkopuolelle. Oheispalvelujen tarjoaminen voisi osaltaan helpottaa sesonkiluonteisuudesta johtuvia ongelmia, mikäli

yrittäjä saisi esimerkiksi majoitustoiminnasta tuloa talvella. Ympärivuotisuuden haasteista johtuen on kannattavaa pyrkiä kasvattamaan yrittäjien tulovirtaa keväästä syksyyn ulottuvan sesongin aikana siten, että se houkuttelee kehittämään toimintaa. Alan kasvua haittaa myös se, että alaa ei ole riittävästi tunnistettu elinkeinoksi. Tämä näkyy laajan ja systemaattisen kehittämisen, kuten markkinoinnin puutteena. Yritysten toimintamahdollisuuksia voisi parantaa myös sääntelyn kautta.

Kalastusmatkailun kehittäminen tapahtuu tällä hetkellä paljolti yksittäisten yrittäjien toimesta. Rajalliset resurssit ja osaaminen estävät alan kasvua. Yhteistyö muiden matkailuyrittäjien kanssa edistäisi vetovoimaisten tuotteiden ja tuotepakettien rakentamista. Yhteistyön edistäminen vaatii kalastusmatkailun mahdollisuuksien näkemistä esimerkiksi majoitusyrittäjien taholta. Erityisesti markkinoinnissa tarvitaan laajaa kansallista yhteistoimintaa, jolla voidaan parantaa Suomen näkyvyyttä kalastusmatkailumaana. Kalastusmatkailuyrittäjät tarvitsevat toimintansa tueksi sekä aineellisia että aineettomia resursseja. Investoinnit esimerkiksi venekalustoon tai tarvittaviin rakennuksiin ovat kalliita useiden yrittäjien pienehköihin tuloihin nähden. Kalastusmatkailuyrittäjät kokevat, että alaa ei huomioida tarpeeksi, mikä näkyy haasteena saada tukia toiminnan kehittämiseen. Useat yrittäjät tarvitsevat lisäksi enemmän osaamista esimerkiksi asiakaspalvelutaidoissa ja markkinoinnissa. Laatutason varmistamisesta on syytä huolehtia esimerkiksi tarjoamalla tarvittavaa koulutusta. Suomen kalastusmatkailuyrityksistä useat ovat monialaisia, eli ne

saavat vain osan tulostaan kalastusmatkailusta. Tähän on syynä vahvasti nykyisenlainen kalastusmatkailun sesonkiaika, joka kestää vain toukokuulta lokakuulle. Ympärivuotisuuden edistäminen onkin alan suurimpia haasteita. Yrittäjät joutuvat sesongin ulkopuolella hankkimaan tuloa muista lähteistä. Myös työntekijöiden palkkaaminen on vaikeampaa, koska tarjolla ei ole ympärivuotista toimeentuloa. Yrittäjätoiminnan taustalla on tyypillisesti oma kalastusharrastus.

Kalastusmatkailuyritykset tarvitsevat toimintaansa vesialueen omistajan luvan. Lupa voidaan hankkia vesialueen omistajalta, valtiolta tai kalatalousalueelta. Mikäli vesialueen omistaja ei myönnä lupaa, voi alueellinen ELY-keskus myöntää luvan. Tällöin asiakkaita saa olla korkeintaan kuusi kerrallaan. Vuonna 2019 aloittaneiden kalatalousalueiden käyttäjä hoitosuunnitelmiin tuli määritellä kalastusmatkailutarkoitukseen hyvin soveltuvat alueet. Hyvin monet vesialueet on suunnitelmassa määriteltä kalastusmatkailuun soveltuviksi, mikä on alan kannalta myönteistä. Kalastusmatkailun kasvun esteiksi on yleisesti

koettu ELY-keskuksen kuuden asiakkaan luvan rajoitus sekä kankeaksi koettu lupamennettely. Toisaalta alalla nähdään tarpeelliseksi asettaa kalastoa turvaavia rajoituksia.

Suomen kalastusmatkailun näkökulmasta on syytä huomioida myös alueelliset erityispiirteet, joiden vuoksi kalastusmatkailun kehittämisen tarpeet ja lähtökohdat voivat vaihdella alueittain. Kalastusmatkailun näkökulmasta on hyvä pohtia, millä tavalla alueelliset erot huomioidaan kehittämistoimissa. Kalastusmatkailun merkitys vaihtelee alueittain, mutta alan potentiaalia pidetään poikkeuksetta nykyistä tasoa suurempana. Kalastajien mielenkiinto voi kohdentua tiettyyn kalalajiin tai kalastusmuotoon, jolloin matka suuntaa alueille, joilla kiinnostavat kalalajit tai kalastuksen muodot ovat mahdollisia. Kalastusmatkailun kannalta keskeiset lajit koko Suomessa ovat hauki, kuha ja ahven, tietyillä alueilla myös lohi, taimen ja harjus. Koska alueet ovat osittain kalalajistoltaan mutta myös maastoltaan ja toimintaympäristöltään erilaiset, muodostuu kalastustoiminnalle omat erityispiirteensä eri alueilla. Lapissa tärkeinä näyttyvät esimerkiksi lohensoutu, rantakalastus

sekä vaellusta ja kalastusta yhdistävät kohteet ja palvelut. Rannikolla ja Järvi-Suomessa puolestaan venekalastus näyttyy vahvana. Näin ollen esimerkiksi vuokraveneiden tarve voi vaihdella alueittain ja vuokrattavista perämoottoriveneistä on paikoin pulaa. Lapissa matkailusesonki on vilkkaimmillaan talvella, kun taas kalastusmatkailun sesongit sijoittuvat kesäkuukausille. Asiakasryhminä rannikolla korostuvat esimerkiksi yritysasiakkaat ja Järvi-Suomessa yksityiset matkailijat.

Kansainvälisten matkanjärjestäjien näkökulmasta ulkomaalaiset kalastusmatkailijat ovat pääasiassa pienryhmiä, joita kiinnostavat perho-, heitto- ja jigikalastus. He majoittuvat mieluiten mökkikylässä tai lomakeskuksessa, joka ei ole aivan syrjässä mutta jossa on omaa rauhaa. Parhaiten kansainväliset matkailijat tuntevat Järvi-Suomen ja Lapin kalastusmahdollisuudet, mutta rannikko ja saaristo ovat tuntemattomampia. Suomen vahvuusiksi nähdään monipuoliset kalavedet, saalislajien helppo saatavuus, ruuhkien puute ja rauhallisuus, infrastruktuuri ja saavutettavuus sekä monipuoliset tuotteet eri budjeteille. (Business Finland / Visit Finland 2022.) Olisi kehitettävä

kansainvälisille matkailijoille suunnattu, tietoa yhteen kokoava kanava sekä selkeytettävä kalastuslupakäytäntöjä. Kansainvälisille matkanjärjestäjille voitaisiin myös järjestää tutustumismatkoja ja muuten investoida Suomen imagoon kalastusmatkailumaana.

Kalastusmatkailu Suomessa

VAHVUUDET

Vesistöt ja ympäristö ovat runsaita, puhtaita ja monipuolisia

Suomella on vahva maakuva turvallisenä matkakohteena

Opaskunta on koulutettua, motivoitunutta ja ammattitaitoista

Yleinen infrastruktuuri tukee matkailupalveluja

Kalastaa voi yleiskalastusosoikeuksilla tai kattavilla kalastusluvilla

Yritystoimintaan on tarjolla tukea

Mahdollisuus ottaa valikoidusti saaliiksi ruokakaloja

HEIKKOUEDET

Suomi ei ole laajasti tunnettu kalastusmatkailumaana

Päätoimisia kalastusmatkailuyrityksiä on vähän

Sääntely koetaan liian raskaaksi

Toiminta on sesonkiluonteista

Majoitustarjonta ei riitä kalastusmatkailun tarpeisiin

Kilpailu kalansaaliista muiden kalastajaryhmien kanssa

Yritystuki vähäinen hyödyntäminen

MAHDOLLISUUDET

Suomi on kiinnostava matkailuma ja luontomatkailu on nosteessa

Digitalisaatio tukee markkinointia ja laajentaa tuotekehitystä

Hyvinvointia tukeville palveluille on kysyntää

Asiakaskunta on mahdollista tuntee yhä paremmin ja kohdentaa palveluja heille tarkemmin

Majoituskapasiteettia voi hyödyntää ja lisätä

Vesistöjen ja kalakantojen laajempi hyödyntäminen kansainvälisten asiakkaiden keskuudessa

Uusia tuotteita esimerkiksi särkikalojen onkimisesta

UHAT

Vesistöjen ja kalaston tila saattavat heiketä

Paikallinen ylikalastus

Toimintaympäristössä voi tapahtua kriisejä

Tuotantokustannukset saattavat nousta

Toimintaympäristöön voi tulla rajoituksia

Ei pärjätä kansainvälisessä kilpailussa

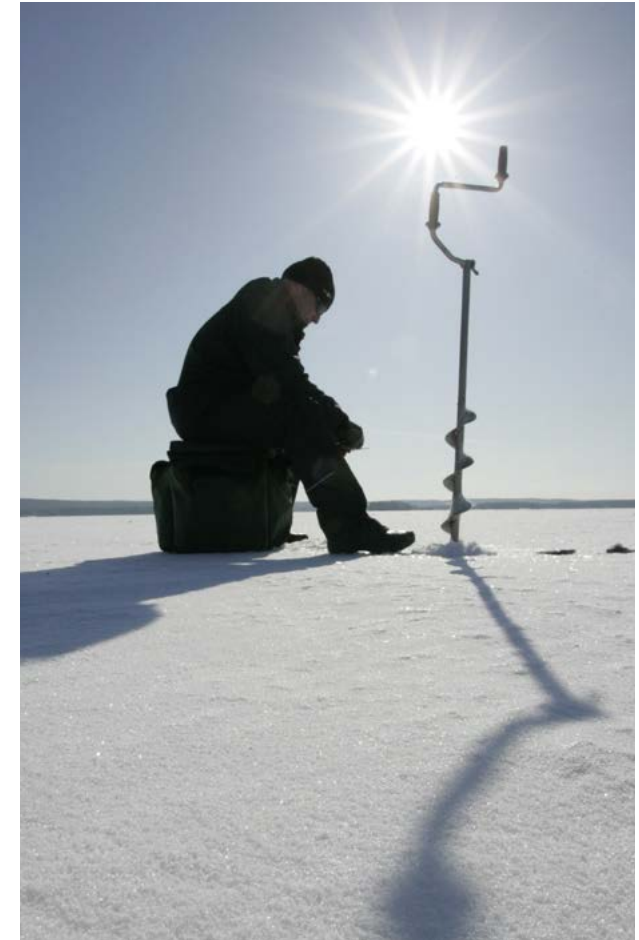
Kalastusmatkailu lukuina

Manner-Suomessa toimi yhteensä 511 kalastusmatkailuyritystä vuonna 2018. Yritysten kokonaisliikevaihto oli noin 21 miljoonaa euroa ja työllisyys noin 935 henkilötyövuotta. Yrityksen liikevaihto oli siten keskimäärin noin 42 000 euroa vuodessa. Mainituilla yrityksillä on usein myös muuta toimintaa, mutta liikevaihtoa ja työllisyyttä kuvaavat luvut koskevat vain kalastusmatkailun osuutta. Matkailutulo kalastusmatkailuasiakasta kohden oli keskimäärin 159 euroa. Esitetyt luvut kertovat kalastusmatkailuun vahvasti suuntautuneiden yritysten tilanteesta, mutta joukosta puuttuu mahdollisesti yli 800 muuta yritystä, joiden asiakaskuntaan kuuluu kalastusmatkailijoita. (Pohja-Mykrä ym. 2018.) Kokoluokkaa voi hahmottaa vertaamalla esimerkiksi matkailutoimialojen ohjelmalvelutoiminnan työllisyyteen, joka oli kokonaisuudessaan 11 633 henkilötyövuotta vuonna 2018 (Harju-Myllyaho ym. 2022).

Lähinnä opaspalveluja tarjoavien kalastusmatkailuyritysten toimintaa kuvaavat luvut eivät anna kokonaiskäsitystä kalastusmatkai-

lualan vaikuttavuudesta. Kalastusmatkailijat tarvitsevat usein muun muassa majoituspalveluja matkallaan. Kalastonhoitomaksun suorittaneet kotimaiset vapaa-ajan kalastajat käyttivät vuonna 2018 Suomessa esimerkiksi juuri majoituspalveluihin 36 miljoonaa euroa. Vapaa-ajan kalastajat käyttivät rahaa myös muiden toimialojen palveluihin, esimerkiksi polttoaineisiin 60 miljoonaa euroa, mutta majoituspalveluihin käytetyllä rahalla voidaan tässä yhteydessä havainnollistaa varmimmin juuri kalastusmatkailun vaikutuksia. (Pellikka, Pokki, Moilanen 2021.)

Kalastusmatkailuyritysten asiakkaista yritysasiakkaita on hieman yli puolet. Vuosittain yrityksissä käy keskimäärin 261 asiakasta. Vuonna 2008 ulkomaalaisia asiakkaita oli noin neljännes, kun vuonna 2018 heitä oli keskimäärin noin 30 prosenttia. (Pohja-Mykrä ym. 2018.) Suomalaisten kalastusmatkailuyritysten asiakkaista merkittävimpiä ulkomaisia kansallisuuksia ovat olleet Venäjä, Saksa, Hollanti, Viro, Italia, Ranska, Puola ja Latvia (Pohja-Mykrä ym. 2018). Näiden maiden

asema on pysynyt jo pitkään samana, mutta viime vuosina kansainväliset kriisit, kuten koronapandemia ja Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan, ovat vaikeuttaneet kalastusmatkailun toimintaa ja vähentäneet muun muassa juuri venäläisten asiakkaiden merkitystä.

Kalastusmatkailun tuote rakennetaan kunkin asiakkaan tarpeiden mukaan. Tuote voi sisältää opastusta, majoitusta, veneen vuokrausta tai muuta palvelua. Erityisesti ulkomaalaisille tärkeää on lentokentän sijainti kohteen lähellä (Pohja-Mykrä ym. 2018). Joillekin asiakkaille on tärkeää saalisvarmuus ja isojen kalojen saantimahdollisuus. On myös huomattava, että kalastajien omatoiminen matkailu on laajempaa kuin opaspalveluja käyttävien. Omatoimisille kalastajille tärkeitä palveluja ovat hyvä kalastuskohde, majoitus ja vene.

Irlannissa on arvioitu, että vapaa-ajankalastus työllistää kaikkiaan 10 000 henkeä ja vapaa-ajankalastajien käyttämä raha aluetaloudellisine vaikutuksineen olisi peräti 755 miljoonaa euroa (Tourism Development International 2013). Irlannin imago kalastusmatkailumaana on kuitenkin pitkällisen työn tulos. Valtio on tarjonnut resursseja ja eri toimijat

yhdessä ovat tehneet määrätietoista brändityötä. Vastaavaan pyritään nyt Suomessa tämän kehittämisohjelman ja erityisesti sen yhtenä toimenpiteenä olevan valtakunnallisen, pitkäaikaisen kehittämishankkeen myötä.

Kansainvälisen kalastusmatkailumarkkinan ennustetaan kasvavan poikkeuksellista vauhtia seuraavien kymmenen vuoden aikana: Ympäristöystävällisyys on kasvava trendi, ja yhä useampi matkailija haluaa viettää aikaa

luonnossa. Kasvava määrä ihmisiä haluaa räätälöityjä, yhteen asiaan keskittyneitä matkailuaktiviteetteja. Kaupalliset kalastajat haluavat hajauttaa tulonlähteitään ja laajentavat toimintaansa kalastusopastukseen. Kaikkiaan kalastusmatkailumarkkinan arvon ennustetaan kasvavan noin 12,5 prosenttia vuodessa ja olevan kymmenen vuoden kuluttua maailmanlaajuisesti noin 239,2 miljardia euroa, kun tällä hetkellä sen arvo on noin 73,7 miljardia euroa. (Future Market Insights 2022.)

Kalastusmatkailu tunnuslukuina

Asiakkaat

Yksityiset
< 50 %

Kotimaiset
~70 %

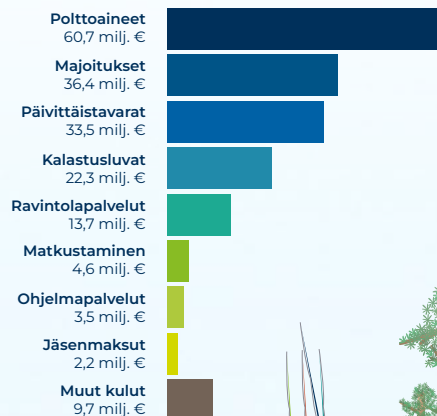

Yritykset
> 50 %

Kansainväliset
~30 %

Kalastonhoitomaksun suorittaneiden rahankäyttö

Yritykset

Yritysten määrä
511 kpl

Henkilötyövuodet
935 htv

Kokonaisliikevaihto
21 milj. €

Liikevaihto
42 000 €
ja asiakasmäärä
261 asiakasta per
yritys per vuosi

Matkailutulo
asiakas/yritys
159 €

Yritysten jakautuminen alueellisesti

Yritysten määrä
prosentteina alueellisesti:

- Keski-Suomi ~32 %
- Pohjois-Suomi ~31 %
- Etelä-Suomi ~22 %
- Rannikko ~15 %

Lähteet: Harju-Myllyaho ym. 2022, Pellikka 2021, Pohja-Mykrä ym. 2018

Lähteet

Future Market Insights (2022). Fishing Tourism Market Outlook (2022–2032).

Harju-Myllyaho, A., Satokangas, P., Vieru, M., Vähäkuopus, M., Lindström V. ja Paavola J.-M. (2022) Matkailutoimialan työllisyys muuttovassa toimintaympäristössä. Työ- ja elinkeinoministeriön Toimialapalveluiden teemaraportti.

Maa- ja metsätalousministeriö (2019) Vapaa-ajan kalatalouden kehittämisstrategia.

Pellikka J., Pokki H. ja Moilanen P. (2021). Vapaa-ajankalastuksen virkistysarvo ja veto-voimatekijät. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 60/2021. Luonnonvarakeskus. Helsinki.

Pohja-Mykrä M., Matilainen A., Kujala S., Hakala O., Harvio V., Törmä H. ja Kurki S. (2018). Erätalouteen liittyvän yritystoiminnan nykytila

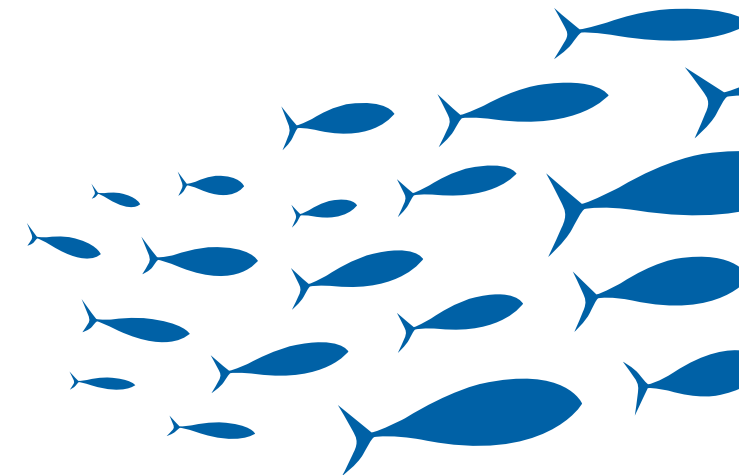
ja kehittämisedellytykset. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 40/2018.

Satokangas P., Soppela J. ja Ranta A. (2022). Suomen kalastusmatkailun nykytila ja kehittämistarpeet. Lapin AMK:n julkaisuja 14/2022.

Tourism Development International (2013). Socio-Economic Study of Recreational Angling of Ireland, Final Report, Inland Fisheries Ireland.

Työ- ja elinkeinoministeriö (2022). Yhdessä enemmän – kestävää kasvua ja uudistumista Suomen matkailuun: Suomen matkailustrategia 2022–2028 ja toimenpiteet 2022–2023. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2022:51.

Business Finland / Visit Finland (2022). Kalastusmatkailukysely matkanjärjestäjille.

Työryhmä

Työryhmän puheenjohtaja:

Eija Kirjavainen,
kalastusneuvos,
maa- ja metsätalousministeriö

Leo Aikio,
II varapuheenjohtaja,
Saamelaiskäräjät

Tapio Hakaste,
neuvotteleva virkamies,
maa- ja metsätalousministeriö

Anu Harju-Myllyaho,
osaamispäällikkö,
Lapin Ammattikorkeakoulu Oy

Markus Hirvonen,
maakuntajohtaja,
Maakuntien liitot /
Pohjois-Karjalan liitto

Ismo Kolari,
kalatalousneuvoja,
Kalatalouden Keskusliitto /
Pirkanmaan Kalatalouskeskus ry

Sanna Kyyrä,
johtava asiantuntija,
työ- ja elinkeinoministeriö

Petter Nissén,
kalatalousasiantuntija,
Suomen Vapaa-ajankalastajien
Keskusjärjestö ry

Matti Ovaska,
suojeluasiantuntija, WWF Suomi

Heidi Pokki,
ryhmäpäällikkö,
Luonnonvarakeskus

Aleksandra Shakhnovich,
account manager, Business
Finland Oy / Visit Finland

Auli Sihvola,
erityisasiantuntija,
maa- ja metsätalousministeriö

Markku Tiusanen,
puheenjohtaja, Suomen
Kalastusopaskilta ry

Ilkka Vesikko,
kalastusbiologi, ELY-keskukset
(Pohjois-Savon ELY-keskus)

Markku Vierelä,
kalastuksen erityisasiantuntija,
Metsähallitus

Työryhmän sihteeri:

Laura Ticklén,
Viestintätoimisto Ticklén Oy
(1-3/2023)

Pasi Satokangas ja Aki Ranta,
Lapin Ammattikorkeakoulu Oy
(3-9/2022)

Julkaisun valokuvat:
Kimmo Ervola, Jari Salonen,
Johannes Sipponen, Jari
Tuiskunen ja Business Finland /
Visit Finland

Julkaisun taitto ja infografiikat:
Jenna Salminen,
Muotoilutoimisto Polku